СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 31. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 13-го лютого 1946. No. 31. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, February 13, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РУХ У ВЕЛИКИХ МІСТАХ СПАРАЛІЖОВАНИЙ ВНАСЛІДОК СТРАЙКІВ

У виконанню розпорядку посадника міста Ню Йорку О'Двайера, що місто є в стані конечности, комісар здоровля Ернест Л. Стебинс видав свій розпорядок для стримання уживання топлива в приватних і прилюдних підприємствах. Це зроблено на те, щоб не наражувати місто на вибух епідемій внаслідок недостачі вугілля та нафти для огрівання шпиталів, для конечного руху в підземних і надземних міських залізницях та в реставрантах. Розпорядок наказує замкнути всі забавові місця, як: театри, нічні клюби, бари, салі до танців, білярдові кімнати; відтак школи, музеї, бібліотеки; а теж і торговельні та промислові підприємства. У практиці місто Ню Йорк є „замкнене" і лише шпиталі та приватні доми отоплюються правильно, щоб втримати здоровля мешканців. — Розпорядок виданий тому, що не прийшло до порозуміння між підприємцями тяґлових лодок і робітниками, які вийшли на страйк і стримали довіз топлива й харчів. Робітники переголосували, щоб здатися на посередництво для наладнання непорозумінь, але тепер підприємці „стали дуба" і відкидають посередництво.

Рух у Филядельфії дальше стриманий.

Цілий перевозовий вуличний рух у Филядельфії стриманий внаслідок загального страйку на підземних залізницях і трамваях, а приватні авта не можуть правильно їхати в осередку міста. У місті панує нечуваний досі застій. Посередництво уряду між робітниками й підприємством не довело до успіху.

Питсбурґ пішов за взірцем інших великих міст.

Внаслідок страйку в стал[illegible], котрого місто Питсбурґ є осередко[illegible] у містій околиці був значно припинений цілими тижнями. До цього прийшла ще інша загроза, а це страйк робітників в електрівнях, які постачають елекричної сили для фабрик і трамваїв для цілої околиці питсбурщини на просторі 817 квадратових миль. Внаслідок страйку яких два міліони людей не дістане електрики і не лише фабрики, але й приватні доми не дістануть без електричного світла. У сусіднім місті МекКіз Ракс воду постачають електричні помпи, а коли буде відтята електрика, не стане в домах води. Тому, що це перший страйк в підприємстві прилюдних ужитків в Америці, ґазети апелюють до федерального уряду, щоб перебрав під свою контролю продукцію електричної сили.

ОСОБИСТІ ЗАРОБІТКИ В МИНУЛОМУ РОЦІ.

Департамент торгівлі оприлюднює, що заробітки поодиноких осіб у Злучених Державах за рік 1945 досягли суми $160,700,000,000. У році 1944 заробітки поодиноких осіб виносили $158,800,000,000. Останній прихід із особистих заробітків за мирних часів був поданий в році 1940 на $76,200,000,000, отже теперішній мирний прихід є двічи більший.

АТОМОВА ТАЙНА В ПАТЕНТОВІМ БЮРІ.

Сенатська Комісія Атомової Сили довідалася, що тайна атомової бомби збережена в окремім схов-ку у Бюрі Патентів у Вашинґтоні. Сказано теж, що до Патентового Бюра наспіло вже кілька зголошень про признання патентів на винахід, орудуваний атомовою силою, одначе ці винаходи не мають нічого спільного з атомовою бомбою. Аплікацію на патент атомової бомби зголосив капітан фльоти Р. А. Лавендер зо звісного проекту Манґеттен. Зголошення наспіло негайно після скинення бомби на місто Гірошіма в Японії.

ЗАБОРОНА ПІКЕТУВАННЯ В НЮ ДЖЕРЗІ.

Стейтовий віцеченселор Джеймс Філдер у Джерзі Сити видав заборону масового пікетування для робітників в електричних підприємствах Вестинґгавза у Карні, Н. Дж. Як мотив подав Філдер те, що масове пікетування не є ані мирне, ані законне. Заборону видав суддя у відповідь на позов підприємства, до якого були долучені фільмові знимки з доказами, що пікетанти доконували насилля на робітниках, які хотіли дістатися до фабрик.

КАТОЛИК НЕ МОЖЕ БУТИ КОМУНІСТОМ.

Директор Вищої Школи для Католицьких Робітників у Кравн Гайтс під Ню Йорком, о. Вилйем Смит, написав у шкільній ґазеті осуд проти нюйорського радного Майкела Квила за його приналежність до комуністичної партії і за його погрози страйку на нюйорських підземних залізницях. о. Смит твердить, що католик не може бути комуністом, бо комунізм не признає релігії.

ПРОГРАМА
XXI. Звичайної Конвенції
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ

В WILLIAM PENN HOTEL
PITTSBURGH, PA.

Починаючи від 25. березня (March) 1946. р.

Того дня, а саме 25-го березня, точно в годині 9-тій рано розпічнуться в готелі WILLIAM PENN конвенційні наради, на які мають явитися всі Делеґатки й Делеґати. Порядок нарад буде такий:

1. Відкриття конвенції головним предсідником У. Н. Союзу.
2. Звідомлення Провірочної Комісії.
3. Вибір голови конвенції, двох заступників і двох секретарів.
4. Вибір і назначення отсих комісій:
   а) Комісія Виборча з 11 членів.
   б) Комісія просьб і скарг з 5 членів
   в) Назначення головою конвенції Комісії Пресової з 3 членів.
5. Звідомлення головних урядників У. Н. Союзу в такім порядку:
   Звіт головного предсідника.
   Звіт заступника головного предсідника.
   Звіт заступниці головного предсідника.
   Звіт головного секретаря.
   Звіт головного касієра.
   Звіт головної контрольної комісії.
   Звіт головних радних У. Н. Союзу.
6. Звіт редактора „Свободи".
7. Дискусія над звітами.
8. Звідомлення Статутової Комісії.
9. Назначення висоти бондів і платні Головного Уряду.
10. Вибір Головного Уряду.
11. Звідомлення комісії просьб і скарг; дискусія і ухвали.
12. Внесення і ухвали для добра організації.
13. Закриття конвенції.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ:

Микола Мурашко, головний предсідник

Григорій Герман, заст. голов. предсідника — Дмитро Ґаличин, головний секретар

Марія Малевич, заст. голов. предсідника — Роман Слободян, головний касієр

Сталін дістав Курилі у заплату за приступлення до війни проти Японії

Саме в річницю угоди в Ялті оповіщено у Вашинґтоні умову між Америкою, Анґлією і Росією, на підставі якої признано острови Курилі й південну частину остроха Сахаліну на власність Росії за те, що вона обіцяла вступити до війни проти Японії. Не зважаючи на це, що в цій справі був інтересований Китай, його про це не питали, і аж опісля президент Рузвелт пробував утихомирити Китай різними іншими користями. Ця умова була великою військовою тайною, бо коли б Японія була про це довідалася, будаб видала війну Советам. Навіть секретар стейту Бирнс, котрий брав участь у конференції в Ялті, не знав про цю умову аж до 2. вересня 1945. Крім згаданих островів Сталін добився ще згоди на те, що пристань Дейрієн перемінено на міжнародню, з відповідними правами для Росії, а пристань Порт Артур віддано Советам у винаєм.

БИРНС ПРЕДСТАВЛЯЄ КОРИСТИ З ПОЗИЧКИ ДЛЯ АНҐЛІЇ.

Секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс у своїй промові на бенкеті Товариства Закордонної Політики в Ню Йорку сказав, що Злучені Держави будуть мати велику користь з позички, яку дістане Анґлія у висоті $3,750,000,000. Головна користь та, що Анґлія буде пітримувати Америку у її змаганнях до поширення торгівлі по цілому світі.

Ґен. фон Павлюс проти Ґерінґа і Йодля

Судова саля в Норемберґу мала небувале видовище. Советський прокуратор представив несподівано як свідка полевого маршала, ґен. Фридриха фон Павлюса, що піддався червоній армії під Сталінґрадом. Націстівські верховоди, що їх судять, витріщили очі, як побачили фон Павлюса. Та ще більше здивувались, як він зізнав, що „кримінальний напад на Совети" є ділом Германа Ґерінґа, полевого маршала Вільгельма Кайтеля, та ґен. Альфреда Йодля. Фон Павлюс атакував їх разом з Гітлером уже давніще через московське радіо.

СОВЄТИ І „АВТОНОМНИЙ УРЯД" В МОНГОЛІЇ.

З Китаю звідомляють, що Совети помогли сформувати в Нутрішній Монголії „автономний уряд", до якого ввійшли китайські комуністи і советські дорадники. Зовнішна Монголія вже є від довшого часу в сфері советських впливів. Тепер подібне пробують Совети з Нутрішною Монголією.

АНҐЛЬО-АМЕРИКАНСЬКИЙ АВІЯЦІЙНИЙ ДОГОВІР.

В Ґемилтон, Бермюда, заключено по чотирох тижнях нарад авіяційний договір між Злученими Державами і Британією, який усуває між ними конкуренційні перешкоди на полі міжнародної повітряної транспортації.

НАЇЗД НА ПОЛЬСЬКІ ТА ЮГОСЛАВСЬКІ СКИТАЛЬЧІ ТАБОРИ.

Біля тисяча американських вояків переводила труси по польських і югославських таборах біля Норемберґу і Мінхену. Шукали за матеріялом, що вказував би, що там творяться формації, ворожі урядам в Варшаві і Білгороді. Забрали повно різних документів, кілька крісів, та заарештували декілька осіб, що запідозрені в незаконній торговлі.

ЗГАДУЮТЬ ЗНОВ ЗА ТЕРОР БІЛЯ ПЕРЕМИШЛЯ.

З Білостоку, Польща, звідомляє Асошіейтед Прес, що має бути до 100 осіб вбитих або живцем згорілих наслідком терору, що його уряд приписує Польській Краєвій Армії та Українським Націоналістам. Терор, про який мова, має ширитись біля Білостоку та Перемишля, в полудневo-східній Польщі. Терористи, каже уряд, як втікали, то мали запалювати доми по селах.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ ПРОПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ В СПРАВІ ІНДОНЕЗІЇ

Едвард Р. Стетиніюс мол., голова американської делеґації до Орґанізації Обєднаних Держав, заявив на Раді Забеспеки, що Злучені Держави не годяться на висилку комісії до Індонезії, як цього домагаються советські делеґати, Дмитро Мануїльських та А. Вишинський, щоби там розглянути, чи британські війська є загрозою світовому мирови. Це означає, що пропозиція Д. Мануїльського цілком певно перепаде, бо за Америкою пішли делеґати Єгипту, Австралії та Нідерляндів. Тільки делеґав Китаю заявився за те, що добре булоб вислати таку комісію, бо вона прочистилаб атмосферу, даючи кращий образ про положення в Індонезії й причиниласяб до більшої гармонії й кооперації в Обєднаних Державах. Та Стетиніюс стояв при тому, що не мав би нічого проти вислання такої комісії, якби Рада Забеспеки мала якийсь доказ на те, що присутність британських військ в Індонезії є загрозою світовому мирови, а далі, якщоб була якась конкретна пропозиція, як залагодити напруження на Яві. Далі казав, що висилка комісії могла пошкодити злагоді.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ ПРИ СВОМУ.

Дмитро Мануїльський, представник України, предложив Раді Забеспеки Обєднаних Держав письменну пропозицію в справі Індонезії, в якій він ще раз повторив, що британські війська в Індонезії загрожують міжнародному мирови; що ведуть боротьбу з націоналістичними елементами, які змагають до визволення; та що для цеї цілі вживається ще ворожих військ. Супроти цього домагається він від імені України вислати до Індонезії комісію з представників Злучених Держав, Советського Союзу, Китаю, Великої Британії та Нідерляндів, щоби там переведа дохо-дження, завела спокій та здала про це звіт Раді Забеспеки.

КВЕСТІОНУЮТЬ ПРАВО УКРАЇНИ.

По внесенню письменної пропозиції від України в справі Індонезії, заквестіовано її формальне право таке вносити. А це тому, що Мануїльський не є членом Ради Беспеки Обєднаних Держав. Заквестіонував це Норман Ж. О. Макін, президент Ради, а піддержав це Е. Стетиніюс. Та це не принято. А Вишинський, відповідаючи нацей закид, казав, що делеґати бавляться в схолястику середніх віків, коли то ломили собі голову над тим, „скільки ангелів можна вмістити на головці голки".

ВАЖНА ЗАВВАГА!

В Раді Забеспеки Обєднаних Держав піднесено дуже слушну завваґу, звернену наразі в сторону представників Анґлії та Нідерляндів. А саме, щоб надто легко не покликуватись на „нутрішні справи" у міжнародних важних квестіях, бо інакше підупаде авторитет О.О.Д., як справи, які будуть предложені, захоче спірна держава збувати завваґою, що це є вмішування у її „нутрішні справи.".

БІЛОРУСЬ І ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ.

Економічна та Соціяльна Рада Обєднаних Держав по нараді приняла советську резолюцію, предложену делеґатом Білорусі, взиваючу всі держави, теж і ті, що не є членами Орґанізації Обєднаних Держав, притримати воєнних злочинців та видати їх краям, де вони поповнили воєнні злочини.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ ТУТ НЕ ДИКТАТОР!

Таке відповів представник Еквадору в Орґанізації Обєднаних Держав Дмитрови Мануїльському, представникови України, коли той пробував говорити, а Мануїльський його припинив. Кажуть, що спокійної натури Гомеро Вітері ля Фронте, делеґат Еквадору, поіритовано відповів: „Я маю право говорити від імені мого краю. Думаю, що ми маємо тут предсідника, а не диктатора!"

А. Ф. П. І МАНУЇЛЬСЬКИЙ.

На нарадах Економічної й Соціяльної Ради Обєднаних Держав інша гостра дебата в справі допущення Американської Федерації Праці до цеї Ради з таким самим дорадчим голосом, який має Ворлд Федерейшен оф Трейд Юніонс, до якої належить Конґрес Промислових Орґанізацій (CIO). Це домагання видвигнув американський делеґат, сенатор Том Конaлі. А. Ф. Праці не належить до Трейдюнійної Світової Федерації тому, що вона є під комуністичним диктатом. До неї належить советська делеґація, яку А.Ф.П. не визнає за робітничу, а тільки як орґанізацію, котрольовану цілковито урядом. Над тою справою ведеться уже тиждень приватна дискусія, яка до нічого не доводить. Тепер її підніс явно сенатор Конaлі в Політичнім Комітеті Забеспеки, якого головою є Д. Мануїльський. Конaлі заявив, що представник України „хоче кинути справу Американської Федерації Праці до каналу", а „Ми домагаємось рівности. Ми хочемо справедливости."

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association. Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса. "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСТУПИ КРЕМЛЮ, А НЕ УКРАЇНИ

Росія веде на терені Орґанізації Обєднаних Держав бої за здійснення своїх дальших імперіялістичних плянів, як і за поширення комуністичних впливів у світі, зокрема серед кольоніяльних народів. Звідси колотнечі ізза Ірану в Азії, Триполітанії в Африці, чи оборона націоналістичного руху в Індонезії, за що взявся, як на глум, представник України, Дмитро Мануїльський, відомий погромщик українського націоналістичного руху.

Та в тому всьому Україна ніпричому. Певно, що український нарід, якщоб мав вільне слово, був би проти усякого національного гноблення і економічного визиску, деб вони не проявлялись. Та ніколи не стояв би він у таких виступах разом з Кремлем, найгіршим гнобителем! І це є те, що треба тепер постійно видвигати і поясняти у Лондоні, в Вашинґтоні, Отаві, чи в інших центрах демократичної думки.

Або таке. Міліони британців читають тепер раз-у-раз у пресі про Україну, як вона інтерпелює Британію у справі Індонезії й закидає їй, що вона вмішується у чужі справи, є загрозою для світового миру та здушує силою змагання індонезців до свободи і незалежности. Читаючи це, многі з тих міліонів не думають у тій хвилині, що це говорить Чарлі МекКарті Росії. Вони бачуть представника України. І мимоволі їх озлоблення простягається на Україну й український нарід.

Тому, якби так далі мало бути, то Україна готова вийти з міждержавної арени, на якій вона тепер появилася, з такою шкодою, що краще, щоб вона на ній взагалі не була. Особливо, як брати під увагу шкоду, яку завдається через те українській визвольній справі. Бо ото виступає на міжнародній арені в обороні кольоніяльних народів представник України в такий спосіб, якби говорив від імені якогось свобідного, вільного, щасливого й незалежного народу. Правда, в цьому випадку представник Анґлії легко натякнув на положення України. Та цього рішуче замало, бо це сказане мимоходом, ради арґументу, і цілком не вказує на траґедію України та цю страшну неволю, в якій живе український нарід. Це вже заповажні речі, щоб їх пускади мимоходом.

Теж і не маловажне, як представник Британії закидає представникови України брехню. Український нарід на це відповісти не може. Його уста замкнені. Зате ті, що почувають себе до якогось кровного духового звязку з українським народом, повинні тепер виказувати, що це бреше Чарлі МекКарті Росії, та що Україна з його брехнями та інтерпеляціями не має нічого спільного.

З другого боку це теж нагода сказати самому британському урядови, що його політика видавання Советам українських, демократичних сил, що опинились на скитальщині в британській зоні в Німеччині саме скріпляє політику ось таких Мануїльських, а нищить між українцями таких, що відроджують українську державність на засадах західної демократії — американської та британської.

Представник України в Орґанізації Обєднаних Держав зробив погану прислугу Україні й українському народови своїм поновним, неслушним нападом на Британію. Від цього треба українському народови відгородитись. Але й треба британському народови відгородитися від політики видавання на смерть Советам українців-скитальців.

Програма є, але трудно її виконати

У провідних вашинґтонських колах запанував сумнів чи Аліянтам удасться виконати ту програму в заграничній політиці, яку намічено попереднього року. Ця програма накладає на Злучені Держави великі тягарі, а так є, що наш край має ще й свою питому заграничну політику, а головно у відношенню до інших американських держав.

От на місяць березень назначено в Ріо де Жанейро у Бразилії зїзд представників усіх американських держав, щоб призадуматися над способом взаємної військової помочі на випадок нападу на котрунебудь американську державу. Вже раз відложено таку конференцію, а це може статися й тепер тому, що між Арґентиною й Злученими Державами Північної Америки відносини доволі натягнені.

Друга справа, яка теж важка до виконання, це наради міністрів закордонних відносин Трьох Потуг, призначені на квітень у Вашинґтоні. Секретар стейту Бирнс, коли вибирався на нараду трьох міністрів до Москви в грудні 1945 р., згори запросив усіх трьох на наступні наради до Вашинґтону. Та конференція тепер не відбудеться. бо досі ще триває нарада Асамблеї Орґанізації Обєднаних Держав у Лондоні, а на місяць травень заповіджена мирова конференція до Парижу.

Мирову конференцію з рамени Трьох Потуг підготовляють заступники трьох міністрів закордонних справ. Ця конференція, на яку прибудуть заступники аж 21 держав, має перевірити постанови заступників міністрів Трьох Потуг. Тому, що остання конференція міністрів Великих Потуг у Лондоні скінчилася застоєм, осталося неполагодженими багато справ для заступників міністрів і не знати, чи їм стане часу на порозуміння. Їм остається неповних три місця до викінчення справ на начерк мирових умов для Італії. Болгарії. Румунії, Угорющини й Фінляндії.

Друга половина теперішнього засідання Орґанізації Обєднаних Держав призначена на наступне літо в Америці, мабуть в Ню Йорку. Одначе вже тепер пізнати, що дуже важко буде це засідання відбути. Мирова конференція може затягнутися поза означений час, а багато делеґатів, які візьмуть участь у мировій конференції, є теж делеґатами до О. О. Д. Отже просто буде неможливо їм взяти участь у всіх нарадах. До того ще причиняється обставина, що вже вчасі теперішніх нарад Асамблеї О. О. Д. прийшли на денний порядок спори між великими потугами, які не повинні були прийти на наради тепер. Це само робить наступні наради О. О. Д. в літі не конечно потрібними, отже тому друга половина теперішньої сесії може бути цілком скасована, а зате відбулась би правильна наступна нарада у вересні цього року. Але наступна нарада залежна теж від цього, чи найдеться для неї місце в Ню Йорку.

Колиб можна всі згадані конференції відбути, в такому випадку кожного місяця від березня до червня мусілаб бути скликана одна міжнародня або міжамериканська конференція. Це можливе хіба тоді, колиб так між Великими Потугами панувала повна гармонія. Та вже з двох останніх конференцій Великих Потуг показується, що повна гармонія неможлива, а з тим неможливо й виконати точно програму таких зібрань.

Так наприклад на підставі угоди в Москві мали зїхатися в Кореї команданти Росії й Америки впродовж двох тижнів після проголошення комунікату. Вони мали вирішити економічне й політичне обєднання цього визволеного краю, але вже минув призначений час, а вони ще не зїхалися.

На конференції у Потсдамі запала ухвала, що впродовж шістьох місяців від 2. серпня 1945 р., мають Три Потуги згодитися на це, кільки виряду має бути вивезеного з Німеччини до Советів. Цих шість місяців уже минуло, а Аліянти нічого в цій справі не постановили.

Вертаючися до подробиць про різні конференції, треба завважати. що намірена міжамериканська конференція в Ріо натрапляє на труднощі тому, бо наперед треба би вирівнати відносини між Злученими Державами й Арґентиною, щоб на конференції можна було підписати спільну умову всіх американських держав про взаємну допомогу на випадок війни. На це не заповідається, отже конференція може бути відложена до неозначеного часу. Про пляновану конференцію міністрів Трьох Потуг у Вашинґтоні вже оголошено, що вона занехана. Одна хіба булаб оправдана причина її скликати, а це на випадок, колиб теперішні заступники міністрів, які працюють над начерком мирових умов в Лондоні, не могли погодитися і наколиб треба було аж відкликатися до самих міністрів.

Від успіху наради заступників міністрів залежить теж і мирова конференція в Парижі, яка має розпочатися 1. травня. Коли заступники міністрів не приготовлять умов, над якими має радити конференція, то її мусять відложити. Як приватно висловлюються відповідальні високі урядовці у Вашинґтоні, то майже всі згадані конференції можуть зазнати таких перешкод, що не можна буде їх відбути на час.

Все оце вказує, що в міжнародніх відносинах далеко ще до якоїсь гармонії між відповідальними чинниками, а це знов підтримує хаос в різних околицях світу. Виглядає на таке, що є хось у світі, що йому залежить на безнастаннім замішанню серед народів і держав і треба незвичайного таланту, щоб недопустити до вітвертого вибуху пристрастей серед такого замішання.

Василь Рудко.

ШЛЯХИ ШИРОКІЇ

(Стаття, взята з журналу Української Академічної Молоді „Студентський Прапор", Львів, жовтень 1943. Журнал надісланий до „Свободи" проф. Іваном Боберським з Европи. Стаття обговорює питання, чи має українська молодь виїзджати у чужинний світ, а як виїде, що з нього приймати. Основне: „Чужинний світ не заступить нам ніколи нашого рідного, одначе рідне не заступить ніколи тієї стіни відбиття і того трену широкої історичної дії, що нею є широкий чужинний світ". Передруковуємо це для запізнання наших читачів з тим, над чим застановлялась українська молодь в часах минулої війни.)

I.

Нехіть до чужинного світу.

Є мало слів у нашій мові, що їх вимовляють і з таким дивним почуттям, як слово „чужина". Смуток, біль, туга за поворотом — ось те, що разом з його звуком відзивається в свідомості українця. Так і видно, що зустріч із чужиною в нашій бувальщині належала радше до тяжких переживань. І це не випадок, що сумовиті тони переважають у значеневій поліфонії цього слова. Як і не випадок, що темним кольорам на наших старих іконах належиться перше місце. Слово „чужина" втягнуло в себе впродовж минулого наболілість української душі.

Тому без остраху за велику помилку можна сказати, що нехіть переважає у поставі українця до чужинного світу. Це знайшло свій яскравий вислів навіть у тих осудах, що в нас мають про побут українців на чужині. Чужі країни з їх безмежним краєвидом життя не сприймаються в нас як „шляхи широкії". що мають приманювати молоді уяви, кидати виклик силам українського духа, запліднювати його творчу снагу. В нас бачать ті країни звичайно як терен нашого ізгойства, нашої недолі в її прерізних видах. Один з найбільше знаних термінів на означення цього ізгойства — це „еміґрація", „еміґрантщина". **Хто живе на чужині, той, на загальну думку українців, конечно „еміґрант".** Його стиль і зміст життя та думання конечно „скривлені" та „надшарпані". Згідно з поглядами загалу „еміґрант" затрачує належне розуміння „потреб краю", попадає в „ілюзіонерство" і т. д., і т. д.

Безсердечні, безпереможні й кривдячі такі осуди. Правдою є тільки, що наші люди нераз надто скоро „викінчуються" на чужині. Правдою є теж, що ніщо нікому тих джерел снаги, що їх дає рідний ґрунт. не заступить. Кожний з нас знає, що дотик рідної землі по довшім її небаченні освіжує, лікує. Тут мав слушність поет:

Цей дім отчизною не буде,
Будинки не замінят хат.

Одначе дуже небезпечно бачити в чужині тільки терен нашого ізгойства. Особливо небезпечне це для такого прошарку суспільности, як студентство.

А це такий панівний у нас погляд. Тому „бути" у своїх на рідній землі, „мати" свою, а не імпортовану чужу мудрість — це гасла що набрали ознак самозрозумілости. Здається, що проти них не можна висувати ніяких застережень.

Одначе ніде не написано, що наша думка не сміє виходити поза „самозрозумілості". Тому забудьмо на хвилину, що є на світі речі самозрозумілі, й розважмо справу уважніше. Тут зараз стане нам ясно, що нехіттю до чужини жити не можна. Пригадаймо собі, що в бік закордонного студентства падають напевно слушні заклики вчитися від чужини, користати з її культурних дібр, мати очі відкриті на великі вартості чужинного світу.

Може цього не хочуть у нас добачувати: одначе такі заклики йдуть напевно проти цієї традиційної нехіті. Невже можна навчитися їх від чужини, маючи лише саму нехіть до неї? Невже мусить у слові „чужина" „переважати більш чи менш усвідомлена струна нашого болю, нашого ізгойства? Коли трохи подумаємо над цим питанням, то тимчасова відповідь напрошується сама: хто хоче вчитися чогонебудь із чогонебудь, той мусить здобутись таки на певного роду афірмацію того, чого вчиться. Або ще інакше: той мусить здобутися на любов до предмету в повному значенні слова. Бо тільки ця афірмація і тільки ця любов відкривають очі на людські вартості. Нехіть і презирство фальшують вартості й роблять людей сліпими.

Ця тимчасова відповідь не може задовольнити. Не вистачають також досьогочасні завваги. Та вони привели вас до одної із найважніших справ сучасного закордонного студентства. Звичайно в нас думають, що всі вимоги в його бік можна охопити коротко гаслом: пильнуйте книжки! А тимчасом цього ще мало, надто мало. Робити поступи на високих школах згідно з плянами навчання — це одна конечна річ. Інша, зовсім відмінна і теж конечна річ — це вміти користати з побуту в культурних середовищах Европи. Перша річ вимагає солідности і пильности у праці, як, зрештою, кожне поважне діло. Зновуж штука користати з чужини вимагає зору, здібности відкривати високі вартості життя. На першу штуку може собі в принципі дозволити кожний, тоді як друга річ виразно „панська", що припадає на долю тільки тим, які здібні до окремих специфічних зусиль.

Ці дві речі не мусять іти з собою в парі. Не йдуть вони рівнобіжно теж у житті нашого студентства у Великонімеччині. Коли його поступи в науці задовільні, то вміння жити у великих чужинних середовищах культури напевно не належить до його найсильніших моментів. Тут без дальших розважань, ясно, що наше закордонне студентство тільки тоді виконує свою ролю, якщо зуміє подолати одночасно одне і друге завдання.

Це ствердження завело нас до однієї з найважніших проблєм не тільки студентства, але теж і молодого українства.

II.

„Рідне" і „наш світ.

Цього досить уже, щоб сказати наша звичайна постава до чужини, в якій переважає нехіть. не є ані самозрозумілою, ані „природною" річчю. Це тим більше, що сама нехіть, сама заздрість чи безсила ненависть до інших нічого, крім самозатруєння, нам не принесуть. Тому варто, справді, запитати, яка найелементарніша структура нашого відношення до широкого (не тільки сусідського) чужинного світу та що з цього виходить?

Такі питання, а радше згрупована довкола них проблєматика, набрали в сучасну хвилину небувалої гостроти. Може хтось зауважити: ніхто не відчуває тієї гостроти, отже її нема. Та це не арґумент. Велика проблєматика чужини для нас існує навіть тоді, як її в нас не бачать. Вона не чекатиме, аж чиїсь очі відкриються. І в нас для нікого думаючого не є тайною, що наше молодше покоління переживає справжню кризу у своїй зустрічі з чужиною. Найкраще видно це на закордонному студентстві. Коли навіть є деякі винятки, то можна буде зарискувати твердження, що світове письменство, може найприступніша форма „мандрівки" в чужинний світ, зникло з обрію навіть нашого закордонного (!) студентства. Пересічний студент не всилі знайти критеріїв оцінки явищ чужинного світу. Випадкові враження щоденного життя формують його думку. А воєнний час із його велики-

МИХ. ТЛО

АВТОМ НА ВИБОРИ

(ШКІЦ)

2)

— О, то був час! — згадує собі Карноухова, усміхаючись.

Вони так були розжились, що десятки сотень золотих карбованців росли на рахунку в банкові, як тісто на дріжджах. Але впало на голову нещастя: тріснув, збанкротувавши банок одного дня. Лопнув, як мильна булька. Лопнули й золоті сотні карбованців їхніх — їх доробок. Звалило лихо чоловіка в ліжко й незабаром — винесли на байкове кладовище.

Боляче було їй, звалилось бо аж дві ненаправні біді на її плечі та ще й разом. Лишилась молодою ще вдовою й із тим, з чого починала. Але недовго бідувала. Підкотився, не молодий, але красний удовець, артільщик Карнаух. Кинула лихом об землю й уже за якийсь час керувала Карнауховим господарством.

— Добридень, бабусю! — це сусідка через паркан.

— Дай Бог здоровля!... Це ті Маріє?... — питала Карнаухова, бо проти сонця зле було дивитись у бік паркану.

— Авжеж... А чому це ви не йдете на вибори? — питала сусідка Марія.

— На які такі вибори? — здивувалась бабуся.

— Таж чи не знаєте? — Сьогодніж обираємо верховну раду... Там на Лінійній вулиці твориться таке, що й не зрозуміти: співи, музики, танці. А людей тих, як києм хтось наганяв їх туди.

Рантом на вулиці щось загуркотіло: Бир-р-р!... Бир-р-р! ...Бир-бир-бир-ррррр!...

— Ой, мамонько моя! — вигукнула Марія, вигулькнувши зза рогу хати. Під вашими ворітьми якась автомашина й три чоловіки... Здається хочуть у ваш двір іти. бо під хвірточкою стоять!... — доповідала Марія Карнауховій.

Але не встигла вона й закінчити виклад своїх спостережень, як ізза рогу хати вийшло два чоловіки.

— Ага, ось вони де, на сонечку вигріваються! — весело гукнув один з них, підходячи до бабусі й витаючись.

— Пачему, бабушка, ґаласавать не ідьош? — питав другий, підійшовши ближче не питаючись.

— Та, Господь, з ним. з тим голосуванням! — промовила злякана Карнаухова. — Скількиж то вже мені голосувати?...

— Разве ти ужо ґаласувала старуха? — знов питає другий.

— Ой, голосувала сину!... Та ще й як, аж двічі!... Вперше, як умер мій перший чоловік.. Ой. попоголосила!... А вдруге. як приставився, царство йому небесне, мій другий чоловік — Петро Канаух — може знаєте... Ой. попоголосилаж я!...

— Ха-ха-ха-ха!... Ха...ха... ха...ха...! — реготали два представники виборчого комітету, що приїхали забрати Карнаухову особисто взяти участь у голосуванні.

— Да нєт, бабушка!... Не ґаласіть, а ґаласавать... Ізбірають тепутата в верховний савет!... каторий намі будет руководіть; будет вєсті к весьолай і зажітачной жізні...

— О, то так би ви й сказали одразу, що треба обрати опутата... А то голосити. Я вже слава Богу наголосилась...

— Та не голосити, бабусю, а голосуванти! — казав їй перший.

— А мені все одно!... — відповіла Карнаухова.

— Ну, бабушка, сабірайсь!... Пасадім тебя в машину і... просто в участок...

— Та й за щож? — вжахнулась стара. — Хай Бог милує!... Чи то я вашої поліції не бачила?!.... Чи завинила чим перед вами?...

— Да. нет. бабушка... не в паліцейскій участок!... Їх у нас давним-давно нет!...

— До виборчої дільниці, бабусю, поїдемо!... — виправив перший. — Не бійтесь. бабусю! Там нічого страшного нема: грають музики, молодь співає, танцює. Там — весело й приємно... Вставайте!...

Вони взяли Карнаухову попідруки й повели до хвіртки.

— Ой, Божеж мій!... Таж треба було хоч одягтися!... промовила збентежено бабуся. Але збагнувши, що нема в що, бо давно обносилась, вже мовчки корилася цим двом дужим молдикам, що вже садовили її на чортопхайку, як називала бабуся — автомобіль.

Загуркотала автомашина, заскрипіла під вагою й несамовито підскакуючи у вибоях Протасового яру, покотилась на Лінійну вулицю.

• • •

Шаліла оркестра. Лунали безконечно пісні. Невгасали танки. І ось нараз усе замовкло, зупинилось, а між натовпом круто повернувши, під самим ґанком будинку виборчої дільниці, зупинилась автомашина.

На ґанку зявився голова виборчої комісії й театрально розвівши руками. гукав:

— Дорогая, бабушка... товаріш Карнаукова Тетяна!.. Ми вас ожідаєм із распростьортимі обятіямі!.. Ви наша самая старейшая й почотнейшая із бірательніца! Ми в праве ґордітса вамі й вашим участієм в нашем торжественном ізбранін Верховного Совета СССР. В вас ми відім человека пережівшаго старий царскій, буржуазний строй, который ґнобіл человеческое чувство — чувство свободи. — Він зупинився, щоб віддихнути й потім продовжував.

— Надеємса, дорогая товаріш Карноухова, що ви закончівші ізбірательную процедуру, поделітесь с намі темі горькімі преживаніямі, которих ви не ізбежалі в своей жізні при старом кровавом режиме...

Голова закінчив. Шал оплесків, як громом ударив навколо бабусі Карнаухової. Оркестра. аж надривалася з натуги — різала марш чи штурм. А ошелещена Карнаухова Тетяна підтримувана під руки, як мале дитя, не розуміючи, що саме від нього хочуть, ішла до приміщення, щоб дістати коверту й папірець із зарані надрукованим одним-однісіньким кандидатом у депутати верховної ради.

(Дальше буде).

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(ЛЮТИЙ, 1946).

Збори Екзекутиви.

З нагоди приїзду до Злучених Держав Всеч. о. сотника М. Горошка, капеляна Канадійської Армії та представника Центрального Українського Допомогового Бюра в Лондоні, екзекутива Злученого У. А. Д. Комітету відбула свої надзвичайні збори в суботу, дня 2. лютого б. р., на яких обговорено та вирішено такі справи:

Допомоговий Звіт.

Для обзнакомлення о. капеляна з працею Допомогового Комітету голова, д-р В. Ґалан, подав такий звіт:

Приходи по день 31. січня 1946 р.:

Допомоговий Фонд	$90,568.52
Членські вкладки	15,675.50
Разом приходи	$106,244.02

Розходи:

Вислано на допомогу готівкою	$ 24,588.37
Кошта пакування, рент вергавзу (складу) пакування, пошта, офісові прибори, друки і т. д.	4,849.04
Разом розходи	$ 29,437.41
Готівка в банку	76,806.61
Разом	$106,244.02

За пакування одежі та рент складу Допомоговий Комітет платить зарядови складу десять центів від одного фунта одежі. Досі вислано слідуючу одіж:

До Бельгії: 49 бейлів ваги 6,056 фунтів. Пак 2 ваги 431 фунтів; 46 мужеських обув, 155 жіночих і 106 діточих.

До Франції: (дві посилки): 195 бейлів ваги 26,103 фунтів. Пак 11 ваги 2,407 фунтів; 193 муж. обув, 1,464 женських, 198 діточих і 20 футер.

До Італії: 50 бейлів ваги 6,081 фунтів. Пак 2 ваги 805 фунтів; 137 муж. обув, 261 жіночих і 59 діточих.

До Австрії (заготовлено УНРРА): 100 бейлів ваги 12,132 фунти. Пак 5 ваги 1,670 фунтів; 256 муж. обув, 467 жіночих і 150 діточих.

Разом вислано: 394 бейлів ваги 50,372 фунти. Пак 21 ваги 4,765 фунтів: 632 мужеських обув, 2,527 жіночих, 513 діточих і 20 фунтер.

Разом вислано приблизно [illegible] або шість тисяч десять фунтових пакунків, яких сама пересилка коштувалаб поверх 8,000 долярів. Складови платить комітет тоді, коли кожна посилка заготовлена та відставлена до корабля.

Крім цього Комітет вислав поодинокі пакунки до різних таборів та висилає нашу пресу на усі знані адресу.

Без праці наших жінок в Ню Йорку під проводом п-ні Я. Бенцаль при сортуванню та пакуванню одіжи в вергавзі посилка одіжи булаб зовсім не можлива. А колиб вдалось навіть наняти людей до праці в вергавзі, то наші видатки при пакуванню булиб два рази більші, себто 20 центів від фунта спакованої одіжи.

Звіт о. Капеляна.

Всеч. о. сотник М. Горошко, котрий звідав майже усі табори наших скитальців, підтвердив, що створення Допомогових Комітетів в різних краях це наш великий успіх та одинокий шлях до несення орґанізованої помочі скитальцям. Праця Допомогового Комітету була дуже доцільна та успішна й її треба продовжувати в томуж напрямі, а зокрема тримати найтісніший контакт з Центральним Українським Бюром в Лондоні та Комітетами інших країв і вимінюватись інформаціями. Найважніша справа це виєднання права азилю для наших скитальців, бо до сьогодня стоїть над ними загроза примусового виїзду.

28,000 на Допомогу.

Заслухавши звіту про положення та потреби наших скитальців екзекутива рішила вислати 28,000 дол. до різних осередків, як теж заготовити більшу посилку поживи і вислати її негайно по одержанню з Европи звіту від предcтавника Допомогового Комітету.

Поміч скитальцям в Індії.

Комітет поробив усі заходи для висилки помочі для скитальців в Індії. З довепрерішніх звітів виходить, що в таборах є дуже багато сиріт, які не знають навіть свого імені чи походження. Відвідуючі польські школи в таборі, ці сироти зовсім не знають української мови. Комітет доручив Американським Допомоговим Орґанізаціям, які діють в Індії, прийти з допомогою нашим людям.

Пошукування скитальців.

Пошукування за скитальцями прибрало такі масові розміри, що Управа Комітету мусіла виділити ці справи в окремий відділ пошукань, якого провід переняв секретар д-р П. Дубас. Імена усіх пошукуючих будуть щераз проголошені в усіх наших ґазетах, щоби дати змогу кожному віднайти своїх рідних.

В усіх запитах треба конечно подавати число пошукуючого та число проголошеної лісти.

Швайцарські посилки.

В справі посилок до Швайцарії Управа Допомогового Комітету звертає увагу нашого загалу, що письма, які кружляють в Америці від різних „швайцарських" Комітетів мають чисто провокаційний характер. Допомоговий Комітет вислав туди свого представника та доручив йому розібрати справу на місці. По одержанню звіту від нашого представника Допомоговий Комітет видасть окремий обіжник в цій справі.

Спровадження іміґрантів.

Справа іміґрації до Злучених Держав та інших країв зовсім не наладнена і нею займається зокрема наше Лондонське Бюро. З одержаних інформацій від представників різних країв виходить, що всі вони підготовляють зміни своїх іміґраційних законів. На основі інструкції президента Трумана встановлено певні квоти для іміґрації до Злучених Держав і це перший початок до розвязки іміґраційного питання наших скитальців. Треба однак додати, що справа іміґрації дуже утруднена і усі держави будуть робити великі перешкоди масовому переселенню.

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

НОВІ КНИЖКИ

Д-р А. Т. Кібзей: Український Лікар. — Сторін 734, накладом Українськгоо Демократичного Клюбу в Гемтремк, Мішиґен, Зл. Д. А., друковано в друкарні Голосу Спасителя, Йорктон, Саскачеван, Канада, 1945. Ціна $3.

Появилася на американсько - канадійськім, українськім ринку книжка, якої тут ще ніколи не пробувано видати. Є нею „Український Лікар". Написана вона людиною, добре відомою в стейтах і Канаді з своєї громадянської та професійної праці, а зокрема теж і з праці на полі У. Н. Союзу. А коли іде про „Свободу", то читачі добре знайомі з іменем автора з різних дописів про громадське життя і статтей на лікарські теми.

Не беремося оцінювати сам зміст праці д-ра А. Т. Кібзея, бо про це повинні висказатись фахові люди. Обмежимось тільки до загальних заввааг.

Спершу впадає в очі, хто це видав цю книжку. Отже видала її одна з наших льокальних орґанізацій, якою є Український Демократичний Клюб в Гемтремк, Мішиґен. З „слова від видавців" виходить, що ця орґанізація видала ту книжку тому, що в її статуті є зобовязання дбати про просвіту. Знов „загальна освіта на полі медицини" допоможе лекше зводити боротьбу з недугами, „продовжить життя, та принесе певну поміч для українського народу". Отсей Клюб допоміг видати ту книжку ще теж і тому, що автор книжки поміг його зорґанізувати, та що завдяки його трудам, він міг розростись і купити собі дім, в якому тепер міститься.

Нам здається, що це дуже добра думка святкувати „ювилеї" товариств чи різні успіхи, як от „палення морґечів" і т. п., застановою, чи сповнено теж і це, що є в статуті товариства, клюбу, чи народного дому про культурну працю і ширення просвіти. Бо про дійсний їх успіх можнаб говорити тільки тоді, коли і та культурна точка виповнена. А якби ті точки були виповнювані всюди, то інакше виглядалоб і ціле наше культурне життя, наша преса, наші видавництва! Справа ця тепер дуже актуальна ще й тому, що от в Европі є повно важних праць до друку, а нема кому видати. Є повно літературних творів, а нема кому їх купити. Є мистецькі образи, що повинні би бути прикрасою як не наших приватних домів, то принаймні народних домів і клюбів, а нема кому їх закупити і спровадити.

А тепер ще дещо про саму книжку. Сам автор подає на вступі, скільки то було труднощів з українською термінольоґією, чи взагалі з мовою. Він подає джерела, з яких видно, що автор обізнаний з українськими лікарськими виданнями в Україні, як у Києві, так і у Львові. Ось ті труднощі й тут не переможені. Автор старався писати якнайбільш зрозумілою мовою і щодо цього своє осягнув. Випускаючи „Українського Лікаря" в 20-ту річницю своєї медичної практики, він звертається до громадянства з словами: „Прийміть його як свого рідного".

Думаємо, що так і буде.

Канадійські „Українські Вісти", подаючи замітку про появу „Українського Лікаря", пишуть, між іншим, таке:

„Появу цього лікарського порадника одинокого в українській мові в Злучених Державах і Канаді, треба привитати дуже щиро. Особливо неоцінений він для наших фармерів, які часто стають безрадними в наглих випадках, живучи далеко від міст і лікарів. Однак значіння його є велике для усіх... Хто буде старанно перечитувати цей порадник, той багато зрозуміє і навчиться, як шанувати здоровля і вистеріґатися недуг там, де людина свідомо, через недбальство або через незнання наражує своє здоровля на небезпеку. Також навчиться, як помагати собі в наглих випадках... Авторови книжки, д-рови А. Т. Кібзеєви, належиться заслужене признання за його незвичайно цінну працю від усього украйського громадянства в Америці й Канаді".

Інж. Д. Піснячевський: Від Капіталізму до Кооперативізму. — Сторін 129, Париж, 1945. Ціна $1. Дістати в автора: 9 rue de Varize, Paris, France.

Просто годі надивуватись, як могла побачити світ в Парижі в теперішніх важких часах українська книжка, та ще така, як про кооперацію та капіталізм. Але появилась! А що в Америці та Канаді є багато наших людей, що давніше цікавились кооперацією, і правдоподібно цікавляться нею і нині, то принаймні вони таки повинні ту невелику, але дуже цінну працю дістати. Автор книжки це син Віктора Піснячевського, з фаху лікаря у Петербурзі, відомого українського журналіста, що дописував до київської „Ради", а по першій світовій війні був редактором журналу „Воля", що виходив у Відні. Інж. Д. Піснячевський кінчив свої економічні студії в Парижі. Свою працю присвятив Ревізійному Союзови Української Кооперації в Галичині. З вступу виходить, що книжка завдячує свою появу „нашому землякови С. Созонтову". Значить і там у Франції є такі люди, що розуміють вагу таких видань і мають змогу допомогти їх появі друком!

Пересилаючи до „Свободи" примірник для рецензії, автор написав: „Не забуваймо, що український кооперативний рух, це тісне звено нашого національного відродження й визволення".

У передмові книжки читаємо таке:

„Ми переживаємо надзвичайно тяжку, але дуже цікаву епоху: на наших очах завмирають одні форми соціяльно-економічного життя, а народжуються нові. Нині ніхто з нас не повинен залишитися до цього байдужним, кожний з нас мусить посідати певні поняття економічно - соціяльного порядку, коли хоче зрозуміти до чого прямує світ. Нашим завданням є подати в приступній та обєктивній формі поняття про ті соціяльно-економічні питання, які стоять на денному порядку. Якщо наша праця викличе серед нашого громадянства, хоч найменше зацікавлення — це вже буде найбільшою нагородою для автора".

Немає сумніву, що та праця викликалаб немале зацікавлення, якщоб українське громадянство в Европі не було в такому жахливому положенню, в якому воно тепер знаходиться, та якщоб українські землі не були під совєтсько-Московською диктатурою. Та зате вона повинна викликати зацікавлення тут за морем.

Праця складається з двох частин. Перша частина: „Кооперація", друга: „Кріза капіталізму".

Першу частину зачинає автор дуже слушною заввагою. Пише: „Слово кооперація — всім нам відоме". А потім: „Але чи багато з нас розуміє значення цього слова? Хто з нас старався збагнути, що таке кооперація? До чого й куди вона йде?"

Потім ще таке: „Мало є слів таких багатих змістом, як слово кооперація. Воно передає найкращі змагання, прагнення кожної працюючої людини: самостійність через допомогу один одному".

Стиль автора дуже звязкий, але проте не тяжко читати, тільки треба читати дуже уважно, бож автор виясняє складну проблему: різницю між капіталістичною формою і кооперативною. Подамо наголовки поодиноких відділів, а вони дадуть змогу зорієнтуватись, про що автор пише, а це: Народження кооперації, Доктрина кооперації, Підставові складники кооперації, Кооперація — це не капіталізм, Кооперація — це не соціялізм, Господарські зони кооперації. Будова кооперації, Що таке споживач?, Кооперативізм, Відносини між кооперацією і державою, Кооперативнийр ух і українська кооперація.

Друга частина „Кріза капіталізму" має у вступі такі цікаві завваги:

„Економічна кріза, що пройшла цілим світом у наслідок американської крізи 1929 р. сильно захитана цілою господарсько - соціяльною структурою. Проблему життєвости капіталістичного ладу пильно дебатувати у всіх передових країнах світу. Франція в цьому не залишилася позаду. На питання, — який господарський лад мав би змінити підупадаючий капіталістичний лад? відомий французький професор Бернард Ляверн сміливо відповів: Кооперація".

Лише вона, кооперація, здатна привернути господарський добробит людству! На тому тлі обговорює автор „крізу капіталізму". А при кінці приходить до „Висновків", які зачинаються так:

„Історія нам довела, що капіталізм створив найбільш добробутний, господарський лад, який лише людство до нині зазнало. Одначе капіталізм не дав доказів повної соціяльної справедливости: економічно покривджені особи істнували".

Та все йде, минає. Таке буде і з капіталістичним ладом. Тепер іде про те, щоб від капіталістичного ладу перейти до вищого, кращого, до — кооперативного ладу. Заміна, пише автор, не може одначе наступити відразу. Процес відбудеться поступово й забере добрі десятки літ.

ми вимогами до кожної одиниці не такий, щоб збільшувати приємні враження молодого українця в чужому середовищі. З тієї причини небеспека поглиблення традиційної української нехіті до чужини особливо близька. Саме тепер є в нас виразний нахил недобачувати деяких кардинальних речей нашого життя.

Ці кардинальні речі будуть вічно закриті для нас, якщо не вирвеме з коренем деяких загально поширених, хоч не завжди усвідомлених забобонів. До таких забобонів належить думка, що наша життєва зацікавленість не сягає ніколи поза межі „свого", „рідного". Тому **думають звичайно, що тільки на нашому рідному терені і, щонайвище, на безпосередньому сусідстві розіграються речі, що мають для нашого життя справжню вагу.** Зновуж все те, що діється трохи дальше, бодай за кількома кордонами, до „властивого" засягу нашого зацікавлення не належить. Воно тратить для нас вагу реальної потуги, стає якимсь несуттєвим додатком в нашому образі світу, — додатком, що надається найрадше на теми до анекдод чи часописних фейлетонів. Тому одиниці, що своїм обрієм перерастають круг свого рідного й визнають в глибоких процесах широкого життя світу, є завжди для нас люксусом, з яким нема що добре почати.

Супроти цього требаб з усієї сили обстоювати інше розуміння справи. Речі, що ми ними життєво зацікавлені, це напевно не тільки наші рідні. Поняттю „рідне" треба протиставити поняття „наш світ", широкий терен великої історичної дії, баченої з нашої перспективи. І таки „наш світ" — це не тільки „рідне", але „рідне" й „чуже" разом. Твердження, на перший погляд, парадоксальне. Та ми не сміємо ані на одну хвилину забувати, що не живемо, як і ніколи не жили, на ізольованому острові, що називається „Рідний Кут". Завжди маємо і мусимо мати справу з чужим широким світом, що, як велика, фатальна сила, вростає в життя нашого народу. І ця сила має в собі всі ознаки реальної потуги з усією невблаганністю й твердістю реального життя.

Тому упадок Царгороду в половині 15 століття був подією, що не розігралася на нашій „рідній" землі, одначе ніхто не заперечить, що вага її для нас була величезна. Отже ця подія була напевно першорядною подією теж у нашому світі. Так само методи воювання, що виросли в 30-літній війні в першій половині 17 століття, мали теж реальну вагу і в нашому світі. У неабиякий спосіб заважила на висліді зловісної битви під Берестечком добірна і вишколена в Середній Европі чужинна піхота. А сьогодні, в часах розвитку комунікації, наш кругозір мусить поширюватися: не як теоретиків, а як живих і діючих людей обходять нас події й процеси на різних континентах. Нас обходять дуже близько ідеї, що сьогодні мають силу; нас заторкають теж дуже і ті ідеї, що сьогодні мають силу; нас заторкають теж дуже і ті ідеї, що народжуються на завтрішній день. Для нашого життя, поза т. зв. актуальними речами, мають першорядне значення ті, сьогодні „спочиваючі" в собі, культурні і цивілізаційні вартості чужинного світу, що їх збудовано впродовж сотень і тисяч літ історичного буття. Коротко: **„наш світ" складається і з рідного, і чужого разом.** Кожне з них має у структурі „нашого світу" свою питому, незамінну вагу. Чужинний світ не заступить нам ніколи нашого рідного, однак рідне не заступить ніколи тієї стіни відбиття і того терену широкої історичної дії, що нею є широкий чужинний світ. Цього останнього та його важности у нас недобачують. Тому дивно виглядає звичайний український образ світу: українець не сумнівається у вазі свого, рідного. Ніхто з нас не може собі уявити можливости життя нашого народу без рідної землі, рідної мови й підсоння, „поміж" іншими народами — щось на подобу жидівської діяспори. І це в найбільшому порядку. Та не надто в порядку другий бік тієї справи, а саме недобачування ваги чужинного світу для нас. Чужина в такому образі світу зредукована до анекдотичного царства; вона позбавлена своєї реальної динаміки, вона не є „властивим" предметом нашого зацікавлення. А тимчасом ніколи не вільно проголошувати нашу незацікавленість у справах чужинного світу.

(Докінчення буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Коляда на народні потреби.

Хто слідить народню працю серед американців українського роду по громадах та за тим, який відклик находять у них різні події серед наших людей, мусить прийти до висновку, що українська громада в Джерзі Сити є одною з цих, які щиро відзиваються на заклики як Українського Конгресового Комітету так і Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Ці відзиви мають характер моральний і теж матеріяльний.

Останніми часами вислано з громади Джерзі Сити около 4,000 фунтів одіжи всілякого роду і взуття, а цю працю переводили з рамени нашого місцевого Центрального Комітету такі добрі жінки, як Анастазія Вагнер, Пачя Биковська, Мелянія МекКон і Марія Мигович. Вони відбирали принесену одіж і її сортували.

Коли прийшов час різдвяної коляди, то з рамени Центрального Комітету пішли по коляді чесні старші громадяни: Антін Шаран, Іван Жулинський, Іван Підгорецький і Михайло Мацях. Треба з признанням піднести, що з ними пішли наші щирі дівчата з Української Ліги Молоді. Всі разом зібрали на коляду $349. З цеї суми передано на працю Українського Конгресового Комітету $100, а решту, $249, вислано на допомогу українським скитальцям через З. У. А. Допомоговий Комітет у Филядельфії. Після коляди окремо зложив $5 Василь Костів.

Крім цього треба згадати, що патріотичне наше братство св. Ап. Петра й Павла, від. 3 Провидіння, котре все сповняє примірно свої народні обовязки й доручення місцевого Центрального Комітету, переводить тепер збірку між своїми чесними членами і досі передало $37. Отже разом через З. У. А. Д. К. переслано тим разом $291 на допомогову акцію.

Окремо подаємо спис жертводавців, які склали на коляду свої дари.

За Центральний Комітет:
Степан Костів, Володимир Вагнер, Михайло Мацях.

КОЛЯДА. — ДЖЕРЗІ СИТІ.

По $10: о. Володимир Лотович, п-ні А. Мигович; Володимир Вагнер $7.00; по $5: Л. Балутянський, Т. Барна, П. Чопик, І. Гусар, М. Кавочка, Ст. Кіцей, Марія Колісник, Вол. Костер, Ст. Костів, Ст. Кот, М. Кречковський, П. і Є. Мацях, Мелянія Милянович, П. Нестор, І. Старанка, П. Стеблецький, В. Тизьо, Ст. Жуковський, Колодій; по $3.00: Ксеня Барна, В. Гіль, Ст. Гладкий, А. Коблан, М. Мацях; по $2: Р. Атаманюк, А. Баран, І. Балутянський, В. Балутянський, К. Хомяк, В. Челак, Ева Хитрин, П. Дмитрів, Ю. Довгополий, С. Федорович, С. Ґнира, С. Ґутер, І. Грабар, В. Гребеняк, П. Кіраш, І. Коцюба, П. Костик, І. Крайник, М. Крукар, А. Кухар-Тонеле, А. Кухар-Ван Вінкел, Л. Кулич, Левицька, О. Ліпка, Лев Лотович, М. Мазур, І. Миць, Марія Милянович, Н. Петришин, Н. Пішко, А. Радзінський, М. Солюк, К. Станіславишин, І. Шопяний, п-ні Томчук, М. Тхір, Ю. Трент, М. Трусевич, Марцель Ваґнер, П. Варянка, Ю. Жарський, Н. Заяць, Т. Заканич, С. Зачко, Т. Павліна, М. Клапко, М. Кураш, М. Попик, О. Попик, І. Куц, Ксеня Барна; по $1.00: Е. Баран, Ева Барна, М. Башко, К. Бела, Г. Білик, С. Боднар, Н. Бурак, А. Бусько, В. Бутковський, Г. Хомяк, М. Хомяк, Олена Челак, Марія Челак, В. Чорний, М. Данко, Д. Феленчак, С. Фриць, Л. Ґирбонка, П. Ґосціньский, П. Ґонь, Ст. Ґріца, Ґрінберг, Ф. Гавболд, М. Гнатик, К. Гринів, М. Іванчук, О. Качан, О. Каранко, В. Каричак, І. Кашіцький, І. Кашуба, І. Кавочка, А. Кирчів, Т. Кирчів, Д. Кіцей, І. Кісь, В. Коченаш, Д. Коліда, К. Корбецька, Корберг, А. Корнило, М. Крижановський, П. Кутний, С. Лашок, С. Левуш, П. Леньо, П. Ляхоцький, Д. Мадай, І. Маден, А. Малик, А. Мендат, В. Маланяк, Н. Малаховський, С. Мазур, М. Меконнон., М. Медвідь, С. Моряк, В. Микитка, І. Микитка, А. Милянович, Е. Нечесний, М. Новак, І. Олсен, Л. Панас, Г. Паньків, В. Паничівський, Ю. Панкевич, Г. Павелко, А. Патриляк, І. Пельо, І. Петріцький, А. Петруш, М. Пирій, А. Піхович, А. Пігура, І. Підгорецький, С. Підгорецький, Г. Сайчук, Ф. Савчук, В. Сенко, Н. Сорджирі, Т. Смеречанський, П. Світлик, М. Стегницький, С. Стельмах, А. Шарамович, Г. Шемлій, С. Шимон, І. Шибунка, Т. Шмайдей, П. Тур, М. Турчинський, К. Вайклер, Н. Вархоль, І. Васько, С. Венґер, І. Вовк, п-ні Ф. Жарська, І. Жулинський, Т. Журавецька, Д. Загорбельський, п-ні Т. Завіська, С. Запоточний, М. Лемчак, П. Лашок, К. Наконечний, Р. Ковтко, І. Смізек, Г. Новак, І. Ґелета. Решта дрібними.

На горі міста колядували: дівчата з „Юкрейнієн Джюніор Ліґ"; і від Центрального Комітету — М. Мацях, і І. Підгорецький. На долині міста колядували: Антін Шаран і Іван Жулинський.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Ф., Монтреал, Кв., Канада. — Лист написала Мирослава Сиродюк, що знаходиться в американській зоні в Німеччині. Переслав це пошукування американський вояк. Якщо вони звідтам писали до когось із знайомих на картці, що її видає УНРРА, то тоді булоб легко з ними переписатись. Вистарчилоб на пошті предложити таку картку, а тоді пошта принялаб лист чи пакунок. Те все, що можемо в тій справі пояснити.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Шукають своїх рідних

ҐРУПА А

До читачів: Уважно перечитуйте наступні пошукування, і розпитуйте за пошукуваними у своїх громадах, церквах, товариствах і між знайомими.

Спис цих пошукуючих осіб буде постійно друкуватися в „Свободі", бо їх є сотки і нараз оголосити не мислимо.

* * *

(Числа 1—128 були подані в листі І. поміщенім в ч. 15 і в листі II. поміщенім в ч. 23 „Свободи". Тепер ідуть дальші числа):

129. Гаврилюка Дмитра, в Дітройт, пошукує Василько Святослав, Стецева, Снятин.
130. Дякуна Михайла, в Ню Йорку, пошукує Ходак Конрад, син Насті Дякун.
131. Духа Михайла, брата, в Рачестер, пошукує Духа Дмитро, Жовчів, Бережани.
132. Дзябу Марту, в Ню Йорку, пошукує Полянський Іван, Поляни Суров., Сянік.
133. Дмитраша Володка, брата, пошукує Дмитраш Петро, Козова, Бережани.
134. Демчука Івана, Параску, вуйка і сестру в Ню Йорку, пошукує Вілюра Степан, Стоянів.
135. Доновську Марію, тітку, пошукує Коломієць Віталій Яковлевич, Антонин, Волинь.
136. Давида, діда з Перемишля, пошукує Форись Юрій.
137. Дмитрука, брата, Кути, пошукує Дмитрук Роман, Кути.
138. Дзеру Василя, вуйка, біля Філядельфії, пошукує Гнида Богдан, Рогатин.
139. Деделюка Василя, з Балинець, Коломия, пошукує Деделюк Василь, син Юрка.
140. Дрост Катерину, пошукує Дембіцький Микола, Коляшне, Сянок.
141. Давидка Михайла, пошукує Давидко Марійн.
142. Дусаненка Івана в Ню Йорку, пошукує Дусановський Роман.
143. Дулеба Гриня в Ню Йорку, пошукує Дуда Дмитро і Дулеба Андрій, син Ілька.
144. Дацьківського Івана, пошукує Дацьківський Богдан.
145. Дуду Івана в Ню Йорку, пошукує Дуда Теодор.
146. Деркача Івана, пошукує Капацало Йосип.
147. Дулебу Дмитра, Василя, пошукує Дулеба Андрій.
148. Дзенгел Стефанію, в Ню Йорку, пошукує Притоцький Володимир.
149. Дорошенка Степана, в Ню Йорку, пошукує Дорошенко Микола.
150. Замойського Михайла в Ню Йорку, пошукує Волошин Іван.
151. Зубрицького Юрія, пошукує Воронич Олекса.
152. Дмитерка Івана, з Миколаєва, в Ню Йорк Сіті, пошукує Сало Юліян.
153. Данилюка Богдана, Аполінарія сс. Івана, Карась, пошукує Карась Богдан, Базниківка, Бережани.
154. Євуша Михайла, брата, пошукує Євуша Іван, Пристань, Жовква.
155. Зеліска Гната, пошукує Зеліско Онуфрій, син Филимона, Тополів, пов. Камінка Струмилова.
156. Заставського Федя, в Ню Йорку, пошукує Заставський Степан, Відник, Бібрка.
157. Зарубайко Матрону, тету в Ню Йорку, пошукує Минишин Степан, Трибухівці, Бучач.
158. Занька Степана, Мости, в Брукліні, Н. Й., пошукує Вибіцький Омелян.
159. Зацерковного о. Івана, вуйка, і Стефу, тету, пошукує Мельнечин Зиновій, Молотів, Стрий.
160. Заставського Теодора, в Ню Йорку, пошукує Заставський Степан.
161. Зіня Михайла, брата з Волощини, підгайці, в Ню Йорку, пошукує Зінь Юрко і Василь.
162. Закорчену Катерину в Годсон, Н. Й., пошукую Чорний інж. Нес.
163. Зарембу, стрия, кравця в Ню Йорку, пошукує Федик Богдан і Осип, Золочів.
164. Зіня Олексу з Шікаґо, пошукує Осадца Богдан.
165. Зварича Федора і Івана, Дунець Явдоху зам. Огородником Миколою, пошукує Дунець Стах. с. Михайла і Розалії Зварич, Братківці.
166. Івахів Марію, сестру з Честер, Па., пошукує Войтович Володимир.
167. Іраса Івана, в Ню Йорку, пошукує Велет Олекса, Яsениця Замкова, Тур.
168. Іванчевського Івана, стрия в Шікаґо, пошукує Яцишин Іван, Дзера Степан, Сухостав, Копичинці.
169. Іванціва Василя, вуйка жінки в Ню Йорку, пошукує Дзера Степан.
170. Іваника Василя, в Ню Йорку, пошукує Іваник Михайло, син Микити.
171. Кашенін Настю, сестру в Ню Йорку, пошукує Прус Петро, Григорів, Рогатин.
172. Королишина Дмитра і Василя, братів у Ню Йорку, пошукує Королишин Семен, Серники Горішні, Бережани.
173. Кавецького Василя в Ню Йорку, пошукує Гнатишак Роман, Гусаків, Перемишль.
174. Круцька М., стрия з Нов. Села, пошукує Круцько Роман с. Андрія.
175. Качмарик Катерину, тітку в Ню Йорку, пошукує Шаблій Ілько, син Марії.
176. Калину Степана в Бофало, з села Чепеля, Броди, пошукує Калина Іван.
177. Ковальчина Віктора і Параску в Ню Йорку, пошукує Ковальчин Федір, син Василя, Яблінка Нижна.
178. Кобзана Гната, сина Михайла, брата, пошукує Кобзан Іван, Козара, Рогатин.
179. Кіндру Андрія в Ню Йорку, пошукує Кіндра Василь і Мачуран Василь, Дідушиці Малі, Стрий.
180. Ковальчук Марію, з Юнашкова, Рогатин, пошукує Бойсин Микола, звідтиж.
181. Касяна Теодора в Бофало, пошукує Яремко Василь, син Агафії.
182. Керницького Петра, стрия, і Михайла, брата, в Дітройті, пошукує Керницький Захарко, Криве, Бережани.
183. Квасну Софію, двоєрідну сестру в Ню Йорку, пошукує Квасний Микола.
184. Квасного Тому, брата із Грещевалі, Радехів, пошукує Квасниця Прокіп.
185. Кучера Олексу, брата в Ню Йорку, пошукує Кучера Терентій, син Марка, Пліхів, Бережани.
186. Куйбіду Христину, доньку Петра, пошукує Куйбіда Василь, син Федя, Козара, Рогатин.
187. Коцопій Ольгу в Ню Йорку, пошукує Дацків Микола, син Тамари.
188. Коростіля Михайла, сина Микити, в Ню Йорку, пошукує Барський Павло, Бурканів, Підгайці.
189. Калинича Максима, стрия з Самбора, в Ню Йорку, пошукує Калинич Василь.
190. Колодія Андрія, пошукує Колодій Лев, Бучковички, Перемишль.
191. Козар Анну, сестру в Ню Йорку, пошукує Козар Степан, Страшевичі, Самбір.
192. Каньовського Павла, стрия, пошукує Дрібняк Степан, с. Йосафата.
193. Котельницьку Катерину, тітку в Нюарку, пошукує Фещур Дионис, с. Йосафата, учитель з Підгорець, Островський Олег с. О. Павлів, Іванківа.

Всіх пошукуваних проситься голоситись подаючи групу і число до:

**United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 12, в парохіяльній галі при Кортез і Оклей Булвард. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2. пополудні, в гали парохіяльній, 4950 С. Павліна ул. Просимо всіх членів прийти, бо буде касовий звіт. — За уряд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, фін. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Відділ 53 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 12. в полудне, в домі Укр. Клюбу, ріг Одинацятої і Бінґгем ул. С. С. — **Уряд.**

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 14. лютого, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. — П. Ковтун, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

АКРОН, О. — На річних зборах Бр. Сош. св. Духа, від. 295, вибрано на 1946 рік отсей уряд: О. Зепко, предс.; І. Гурин, заст.; М. Петруха, кас.; І. Зепко, заст.; В. Пулк, секр.; П. Славич, Е. Тивончук і К. Зепко, контрольори; Й. Баранецький, Г. Лесняк і Й. Сивик, надз. хорих; М. Хорощак, хорунжий, С. Яворський, дверник. — В. Пулк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 1. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Фреклин ул. Просимо членів прийти на ці збори. Довгуючих членів провимо вирівнати свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. лютого, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 30. Евеня. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і члениць явитися на ці збори і заплатити свої місячні вкладки. Взиваємо членів вписувати свої діти до Союзу. Не явившийся на збори член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — За уряд: М. Галан, предс. Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 1. пополудні, в Укр. Гали. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і контр. комісії; будуть важні наради в справі Союзового дня нашої округи. Також буде вибір уряду на 1946 рік. Члени, котрі заплатять піврічну або річну вкладку наперед, дістануть від Союзу опуст, а з другої сторони вони є забезпечені на пів чи цілий рік. — За уряд: В. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас.

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЯ ЗАБУДНА,

дочка Миколи Квасніцького, пошукує стриєчних сестер: ЕВУ, АНАСТАЗІЮ, ПАРАСКЕВІЮ, ЮЗЕФКУ і рідного брата ТЕОДОРА КВАСНІЦЬКОГО, з села Тербуховець, пов. Гусятин. Мають перебувати в Америці. Писати:

**MARIA ZABUDNA
177 Elm Street North
Timmins, Ontario, Canada.**

Проф. Іван Олексишин просить, щоб до нього написали: Степан Курила, Осип і Антін Чайківський, Осип і Семен Зрадовський, Михайло Мединський і Володимир Гнатів, усі живуть в Америці. Писати: Prof. Oleksyszyn Iwan, Austria, Salzburg, Ukrainian Committee, Lexenfeld 21.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ПОДЯКА ПО БЛ. П. ТЕОДОРІ БОДНАР.

Ми, нижче підписані, складаємо щиру подяку участникам похорону мого мужа і батька бл. п.

ТЕОДОРА БОДНАРА

В першу чергу дякуємо сердечно всім тим, котрі відвідували мого мужа і батька як був хорий і потішали його в критичнім положенню. Щира подяка о. д-р В. Клодницькому і дяко-учителеви Й. Букаті за похоронні відправи, та за прощальну промову, виголошену на похороннім Богослуженню о. д-р Клодницьким.

Щиру подяку складаємо всім тим, що прислали цвіти на похорон. Особливу подяку складаємо Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219 У. Н. Союзу, що взяли численну участь і виступили з прапорами на похороні пок. мужа. Щиру подяку складаємо родичам, сестрам і шваґрови, котрі приїхали на похорон з Конетикат стейт. Дякуємо щиро кумам Бакуменкам з Ґарфілд, Н. Дж. При кінці складаємо щиру подяку всім знайомом, кревним, сусідам, котрі взяли так численну участь на похороні мого мужа.

А особливо щиру подяку складаємо У. Н. Союзови за скоре виплачення посмертного мого мужа, і радимо українцям, котрі ще не є членами У. Н. Союзу, щоби якнайскорше вписалися в члени У. Н. Союзу, бо У. Н. Союз як добрий батько потішає і помагає (а також дуже скоро виплачує посмертне) у таких сумних випадках як похорон.

АНАСТАЗІЯ БОДНАР, жена.
СТЕФАНІЯ БОДНАР, дочка.

ТАРЗАН, ч. 1329. Швидка заплата.

Коли ворота клітки піднеслися, переполоханий лев вибіг з клітки...

Саме тоді, коли Цезар надармо пробував вирватися із своєї власної сітки. В одній хвилині лев кинувся на нього!

І так згинув Цезар Стенар...

„Собаці собача смерть" — подумав Тарзан.